

J. J.

XV-lecie górnictwa w Polsce powojennej

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/3-4, 523-524

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Autorka opowiadania dr Hanna Korab wyjaśnia zasadę działania hamulców na sprężone powietrze w ciekawej, zbeletryzowanej formie.

Trzeba przyznać, że popularyzacja powyższego tematu przydałaby się bardzo i wśród dorosłego społeczeństwa.

J.J.

PIERWSZY „PRZEGLĄD TECHNICZNY“

„Przegląd Techniczny“, główny organ stowarzyszeń technicznych w Polsce, ukazujący się z krótkimi jedynie przerwami od roku 1875, miał swego poprzednika o tym samym tytule.

Pierwsze chronologicznie czasopismo „Przegląd Techniczny“ ukazało się w Warszawie w 1866 i po niedługim istnieniu przestało wychodzić już w roku następnym. Było to — jak głosił nagłówek — „pismo miesięczne poświęcone przemysłowi krajowemu, obejmujące praktyczne zastosowania inżynierii cywilnej, budownictwa, górnictwa, mechaniki, metalurgii oraz technologii chemicznej i mechanicznej“.

Dzieje czasopisma przypomina mgr inż. J. W. Czarnowski w artykule O „Przeglądzie Technicznym“ sprzed 100 lat („Przegląd Techniczny“ nr 27/1960). Autor cytując fragmenty redakcyjnego artykułu wydawców pierwszego „Przeglądu Technicznego“ podkreśla, że pismo reprezentowało postępowy, racjonalistyczny nurt polskiej inteligencji technicznej.

J. J.

XV-LECIE GÓRNICTWA W POLSCE POWOJENNEJ

Nr 3/1960 „Przeglądu Górniczego“ poświęcony został najnowszemu piętnastoletniemu okresowi historii polskiego górnictwa.

Ten jubileuszowy numer zawiera m.in. artykuł wstępny ministra górnictwa i energetyki inż. J. Mitregi i artykuł prof. B. Krupińskiego *Nauka górnictwa w XV-leciu*, w którym autor ocenia zdolności wytwórcze górnictwa w Polsce w przekroju lat 1919, 1939 i 1959, wykazując udział nauki w rozwoju produkcji górniczej oraz charakteryzując najważniejsze ośrodki kształcenia fachowców i podstawowe kierunki prowadzonych prac naukowych. Dalej prof. M. Borecki w artykule *Rozwój postępu technicznego* omawia zasadnicze linie rozwoju postępu technicznego w kopalniach węgla kamiennego z podkreśleniem najważniejszych osiągnięć.

Pozostałe artykuły to: mgr inż. K. Fabrisa *Problemy produkcji i wydajności pracy w polskim górnictwie węgla kamiennego*, mgr inż. F. Jopka i mgr inż. K. Wróbla *Rozwój przemysłu węgla brunatnego w XV-leciu*, mgr inż. J. Świerniaka *Przemysł budowy maszyn i urządzeń górniczych w XV-leciu*, mgr inż. M. Różańskiego *Inwestycje przemysłu węglowego w XV-leciu* i mgr inż. A. Smolarskiego *Górnictwo surowców chemii*.

J. J.

PIERWSZA FABRYKA LOKOMOTYW W POLSCE

Z okazji 40-lecia istnienia fabryki lokomotyw w Chrzanowie „Przegląd Kolejowy“ zamieścił w nrze (5)1960 artykuł Mieczysława Tobiasza zawierający historię zakładów w latach 1919—1959.

Autor charakteryzuje na wstępie sytuację, która panowała w Polsce na ocinku posiadanego taboru kolejowego w okresie otwarcia fabryki, kiedy jako spadek po zaborcach otrzymano ponad 100 różnych typów lokomotyw, w dodatku przestarzałych i zużytych. Według założeń zakłady w Chrzanowie miały produkować 100—150 lokomotyw rocznie. Produkcję rozpoczęto w r. 1924, a od 1926 prowadzono własne prace konstrukcyjne. Zniszczenia wojenne dotknęły zakłady w postaci wywiezienia maszyn i urządzeń.

W r. 1959 wyprodukowano w zakładach 5-tysięczną lokomotywę. Uroczystość ta zbiegła się z 40 rocznicą istnienia fabryki i 35 rocznicą rozpoczęcia jej produkcji. Tendencje rozwojowe zakładów idą w kierunku produkcji parowozów spalinowych i sprzętu hamulcowego, w znacznym stopniu na eksport.

J. J.

OCHRONA ZABYTKÓW PRZYRODY NIEOŻYWIONEJ

W czerwcu 1960 r. obradowała w Warszawie Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody. Z tej okazji nr 5/1960 „Przeglądu Geologicznego“ poświęcony został problemom ochrony zabytków przyrody nieożywionej. Zeszyt zawiera szereg artykułów omawiających najciekawsze tego rodzaju zabytki w Polsce oraz metody opieki na nimi. Te ostatnie informacje mogą być interesujące również z uwagi na istniejące analogie z zagadnieniami ochrony zabytków techniki.